

7/3817

391-6-

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.13.APK.0.11.00.00/ 320 - 942
KONU : Yazılı Soru Önergesi

9 NİSAN 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 23.03.2001 tarih ve 9558 sayılı yazılarınız.

İlgi yazınızda yer alan, Aksaray Milletvekili Ramazan TOPRAK'ın 7/3817-9428 Esas No'lu yazılı soru önergesi Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığınca incelenmiştir.

1- 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 6 ncı maddesinin 11,12,13 ve 14 üncü fıkraları;

“Sigorta müfettişleri işverenin kuruma, emsaline veya yapılan işin nitelik ve kapsamına göre işin yürütümü için gerekli olan sigortalı sayısının, çalışma süresinin veya prime esas kazanç tutarının altında bildirimde bulunduğunu saptamaları halinde, sigorta primleri hesabına esas tutulacak kazançlar toplamı, sigorta müfettişi raporuna dayanılarak, Kurumca re'sen hesaplanır ve buna göre bulunacak sigorta primleri 506 sayılı Kanunun 80. maddesine göre tahsil olunur.

İşin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarı yapılan işin niteliği, bünyesinde kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan işçi sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurlar dikkate alınarak sigorta müfettişince saptanır.

Kurumca re'sen tahakkuk ettirilerek tebliğ edilen prim borçlarına karşı işveren tebliğ tarihinden itibaren (15) gün içinde Kuruma itiraz edebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazın reddi halinde işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren (15) gün içinde yetkili İş Mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvurulması prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz” hükmüne amir idi.

4.10.2000 tarih, 24190 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının Kurulması ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 66 ncı maddesi ile 4792 sayılı Kanunun 7,21,24, geçici 7 ve geçici 9 uncu maddeleri hariç, diğer hükümleri yürürlükten kaldırılmış, anılan Kararnamenin Sigorta Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerini düzenleyen 15 inci maddesinin “e” fıkrası ile de “işin yürütülmesi için gerekli olan asgari işçilik miktarını saptamak” hükmüne yer verilmek suretiyle Sigorta Müfettişlerinin sözkonusu görevlerinin devam edeceği öngörülmüş, ancak 4792 sayılı Yasanın 6 ncı maddesinin 11,12,13 ve 14 üncü fıkralarında yer alan diğer hususlar, konuları itibarıyla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile ilgili olduğundan, halen TBMM'de bulunan “Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun Tasarısının” 64 üncü ve 73 üncü

maddeleri ile 506 sayılı Kanunun 79 uncu ve 130 uncu maddelerine aynen eklenmesi kararlaştırılmıştır.

Öte yandan 506 sayılı Yasanın 80 inci maddesine göre Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaktadır. 6183 sayılı Yasanın 58 inci maddesi ise, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın 7 gün içerisinde itiraz edebileceğini ayrıntılı bir şekilde düzenlemiştir.

Buna göre; sigorta müfettişinin 616 sayılı Kararnamenin 15 inci maddesinin "e" fıkrası ile verilen yetkiye istinaden yaptığı tahkikat neticesinde düzenlediği rapor esas alınarak Kurumca re'sen tahakkuk ettirilen primlerin tahsili, 6183 sayılı Yasa çerçevesinde gerçekleştirildiğinden, sözkonusu yasanın 58 inci maddesinde ise ödeme emrine itiraz düzenlenmiş olduğundan, bu hususun 616 sayılı Kararnamede yeniden yer alması zorunlu değildir.

2- 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinin "e" fıkrası ile sigorta müfettişlerine işin yürütülmesi için gerekli olan asgari işçilik miktarını saptamak hususunda görev verilmiş olduğundan, sigorta müfettişlerinin işveren tarafından işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarının altında bildirimde bulunulduğunu tespit etmesi halinde, düzenlenecek rapora dayanılarak Kuruma re'sen prim tahakkuku yapılması, sözkonusu düzenlemenin doğal sonucudur. Zira asgari işçilik miktarının altında bildirimde bulunan işverene herhangi bir yaptırım uygulanmaması durumunda, sigorta müfettişlerine asgari işçilik miktarını saptama hususunda görev verilmesinin bir anlamı da kalmayacaktır.

Kurum tarafından re'sen tahakkuk ettirilen primler Kurum alacağı olduğundan, işverene tebliği, itiraz ve tahsil usulü, 6183 sayılı yasada düzenlenmiştir.

3- 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı adı altında, Başkana bağlı Sağlık İşleri Genel Müdürlüğü ve Sigorta İşleri Genel Müdürlüğünden oluşan yeni bir yapılanma yoluna gidilmiş olup, Sosyal Sigortalar Kurumunu vücuda getiren 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 7,21,24, geçici 7 ve geçici 9 uncu maddeleri hariç, diğer hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır. 4792 sayılı yasanın 6 ncı maddesinde yer alan hususlar ise yeniden yapılanmaya uygun olarak 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesi, 48 inci maddenin 3,5,6 ncı fıkraları gibi değişik maddeleride yeniden düzenlemiştir.

4- 616 sayılı Kararnamenin geçici 3 üncü maddesi ile getirilen "Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur" hükmüne istinaden SSK Genel Müdürlüğü Sigorta Teftiş Kurulu Yönetmeliği halen yürürlükte olup, sözkonusu Yönetmeliğin 11 inci maddesinin "f" fıkrası "işin yürütümü için gerekli olan asgari işçilik miktarlarını, yapılan işin niteliği, bünyesinde kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan işçi sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü ve bunun gibi unsurları dikkate alarak tesbit etmek" hükmüne amirdir. Buna göre sigorta müfettişlerinin asgari işçilik miktarını saptarken esas alacağı kıstaslar Yönetmelik ile düzenlenmiş bulunmaktadır.

Öte yandan, 4792 sayılı Yasanın 6 ncı maddesinde sadece re'sen tahakkuk konusu değil, Teftiş Kurulu Başkanlığı ile ilgili kuruluş, teşkilatlanma, Sigorta Müfettişliğine atanmada aranan şartlar, Sigorta Müfettişlerinin görevleri ve yetkileri gibi hususlarda bulunduğundan Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin 51 inci maddesinde, Yönetmeliğin 4792 sayılı yasanın 6 ncı maddesine istinaden düzenlendiği öngörülmüştür. Ancak 6 ncı maddenin iptal edilmiş olması, 616 sayılı Kararnamenin geçici 3 üncü maddesi gereğince, sözkonusu yönetmeliğin yürürlükten kalkması sonucunu doğurmaz.

5- Yukarıda da izah edildiği üzere; 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesi ile mezkûr kararname gereğince çıkarılacak yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut Yönetmeliklerin Kararnameye aykırı olamayan hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği öngörülmüş olduğundan, Sigorta Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin halen yürürlükte olması yasal dayanağını 616 sayılı Kararnamenin anılan maddesinden almaktadır.

6- 4792 sayılı yasanın 6 ncı maddesinde düzenlenen, ancak, Anayasa gereği 616 sayılı Kararnamede yer almayan ve meclise sevk edilmeye muhatap kılınan bu kanunun yasalaşmasına kadar Kurumca tahakkuk ettirilen her türlü prim borçlarının tahsilinden vazgeçilmesi yada tahsilinin durdurulması mümkün olmayacağından, ayrıca işverence süresinde ödenmeyen prim borçları Kararnamenin 50 nci maddesinin son fıkrasına göre Kurum gelirleri arasında sayıldığından, Kurum geliri niteliğinde ve süresinde ödenmeyen bu prim borçlarının tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasında yasal engel bulunmamaktadır.

Bu itibarla, mezkûr Kararnamenin 15 inci maddesinin "c" fıkrası ile verilen yetkiye dayanılarak düzenlenen müfettiş raporuna istinaden yapılan re'sen prim tahakkukları, 6183 sayılı Yasa hükümleri muvacehesinde takip ve tahsil edilebileceğinden, Kurum zararının doğacağından sözedilemez.

Yasa Tasarısında yürürlük maddesi ise, Kararnamenin yürürlük tarihi olan 04.10.2000 tarihi olacağından, mevcut duruma göre de hukuki boşluk bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Yaşar OKUYAN
Bakan